

ר' עובדיה מברטנורא

שהרי כמה אנשים לוקחים מתגר אחד אמרינן דלוקחים הן ולא נתחללו והרי הן מעשר: ובהר הבית חולין. ואפילו ברגל שרוב מעות שביד בני אדם אז הן של מעשר אפ"ה הוון חולין, דאזלינן בתר רובא דשתא. ואימור מקמי הרגל נפול: בירושלים. שלא בשוק הבהמות: בשעת הרגל הכל מעשר. ולא אזלינן בתר רוב שתא, לפי ששווקי ירושלים עשויים להתכבד בכל יום ואי נפול מקודם כבר נמצאו. אבל הר הבית לא היה עשוי להתכבד לפי שהוא גבוה והרוח מכבד ומסיר כל האבק וגם אין אדם רשאי ליכנס בהר הבית באבק שברגליו לפיכך אין אבק מצוי שם: ג אברים עולות. כיון שמנותח כדרך הנתוח המפורש בעולות, בידוע שהן של עולות: התיבות חטאות. דאין אוכלים בעזרה אלא חטאות ואשמות: ובירושלים זבחי שלמים. דרוב בשר הנאכל בירושלים הוי שלמים: זה וזה. בין שנמצא בעזרה בין שנמצא בירושלים: תעובר צורתן. לפי שנפסלו בהיסח הדעת ואסורין באכילה, ואין לזלזל בהן ולשרפן עד שיפסלו בודאי, הלכך בעו עבור צורה היינו שיפסלו בנתר. ועיבור צורה דשלמים היינו עד יום שלישי: נמצאו בגבולים. בערי

מעות שנמצאו **בהר הבית** - **חלין** ואפילו בזמן הרגל, שהולכים אחר רוב השנה, ואומרים שוודאי נפלו שלא בשעת הרגל אלא קודם הרגל.

מעות שנמצאו **בירושלים** שלא בשוק הבהמות, אם נמצאו **בשעת הרגל** - **מעשר** שני, שעולי הרגל מרובים, ורוב המעות שבידיהם ממעשר שני. וכאן אין הולכים אחר רוב השנה, לפי ששווקי ירושלים עשויים להתכבד בכל יום, ואם נפלו מעות לפני הרגל כבר נמצאו. **ובשאר פל ימות השנה**, הרי הן **חלין**:

משנה ג

בשר שנמצא בעזרה, אברים - אם הבשר מנותח לאברים, כדרך שמנתחים קרבן עולה, בידוע שבשר זה של **עולות**. **והתיבות** - אם הבשר חתוך לחתיכות, כדרך שחותכים לאכילה, בידוע שבשר זה של **חטאות**.

בשר שנמצא **בירושלים**, הוא בשר **זבחי שלמים** שרוב הבשר הנאכל בירושלים הוא של שלמים.

זה וזה - בין בשר הנמצא בעזרה ובין בשר הנמצא בירושלים, אסור לאוכלו, לפי שנפסל מחמת היסח הדעת, וכן אסור לשורפו עד שיפסל בוודאי, לפיכך מניחים אותו יום ולילה או שני ימים ולילה עד **שתעבר צורתו** - עד שייפסל משום נותר, **ויצא לבית השרפה**.

בשר שנמצא **בגבולין** - בערי ישראל מחוץ לירושלים, **אברים**, חוששים שהוא בשר **נבלות** שכן דרך לחתוך נבלות ולהשליכן לכלבים. **התיבות**,

ישראל: אברים נבלות. שכן דרך שחותכין הנבלות לאברים ומשליכין ברחובות שיאכלום הכלבים: חתיכות מותרים. שאין רגילין לחתוך הנבלות לחתיכות, אלא הכשרות רגילין לחתוך לחתיכות

ביאורים והרחבות

שהקונים מרובים מהמוכרים, שהרי כמה אנשים לוקחים ממוכר אחד, אומרים שודאי מהקונים נפלו ולא נתחללו והרי הן של מעשר, לפיכך צריך המוצא להוציאם ולאכלם בקדושת מעשר.

מִתְרוֹת ודווקא בעיר שכולה ישראל, אבל בעיר שיש בה נכרים הבשר אסור באכילה. **וּבִשְׁעַת הַרְגָל שֶׁהַבָּשָׂר מֵרְפָה** ואין חותכים הבשר לחתיכות קטנות, אלא מבשלים אותו אברים, **אַף** אם מצא **אֲבָרִים מִתְרֵין** הם:

משנה ד

בְּהֵמָה שֶׁנִּמְצְאוּ מִירוּשָׁלַיִם וְעַד מִגְדַל עֶדֶר - שם יישוב בקרבת ירושלים, **וּמִמֶּדֶתָהּ לְכָל רוּחַ** - וכן אם נמצאה בהמה בצד אחר של ירושלים באותו מרחק כמו ממגדל עדר לירושלים, אם הבהמות שנמצאו הם **זָכָרִים**, דינם שהם **עוֹלוֹת** - שחזקתם שיצאו מירושלים, ורוב זכרים שבירושלים הם עולות. ואם הבהמות הן **נְקֻבוֹת**, דינם שהן **זְבָחֵי שְׁלָמִים** שרוב נקבות שבירושלים הן שלמים. **רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר**: המוצא כבש או עז זכר בן שנה **הָרְאוּי לְפִסְחִים** - **פְּסָחִים** - מותר להקריבו לפסחו, ובתנאי שמצאו **קֶדֶם לְרַגְלֵי שְׁלֹשִׁים יוֹם** - משעה שמתחילים לדרוש בהלכות פסח, שמאותה שעה מתחילים להפריש קרבן לפסחו, ולכן יקריבהו המוצאו לשם פסח. ואם יבוא בעליו לאחר מכן יתן להם את דמיו:

תקנות בית דין

משנה ה

בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ בית דין **מִמְשַׁכְּנֵין אֶת מוֹצְאֵיהָ** של בהמה סביבות ירושלים שהיא בחזקת עולה או שלמים כמבואר במשנה הקודמת, היו ממשכנין אותו **עַד שֶׁהוּא מָבִיא אֶת נִסְכָּיהָ**. **חֲזָרוּ לְהִיּוֹת מְנִיחִין אוֹתָהּ וּבוֹרְחִין** ולא רצו להתעסק בבהמה זו, כדי שלא יתחייבו בנסכיה. **הִתְקִינוּ בֵּית דִּין (תַּקְנָה א) שִׁיהוּ נִסְכָּיהָ בְּאֵין מִשְׁלֵי צְבוּר** - היינו מתרומת הלשכה:

משנה ו

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: **שִׁבְעָה דְבָרִים הִתְקִינוּ בֵּית דִּין, וְזֶה אֶחָד מֵהֶן** - שנסכיה של בהמה הנמצאת באים משל ציבור. **(תַּקְנָה ב) נִכְרֵי שִׁשְׁלָח עוֹלָתוֹ מִמְדִּינַת הַיָּם** להקריבה בבית המקדש **וְשִׁלַּח**

ר' עובדיה מברטנורא

קטנות למכרן לישראל או לתת אותה בתוך הקדרה. ודין זה בעיר שכולה ישראל, אבל בעיר שיש בה נכרים אפילו חתיכות אסורות: שהבשר מרובה. ואין חותכין הבשר לחתיכות קטנות אלא מבשלים אותו אברים: ד זכרים עולות. שאנו תולין שיצאה מירושלים, ורוב זכרים שבירושלים הן עולות, ורוב נקבות זבחי שלמים: הראוי לפסחים. זכר בן שנה מן הכשבים או מן העזים: פסחים. והמוצאו מותר לו להקריבו לפסחו, ואם יבוא בעליו אחר כך יתן לו את דמיו: קודם לרגל שלשים יום. משעה שמתחילין לדרוש בהלכות הפסח ואדם מפריש את פסחו. ואין הלכה כרבי יהודה: ה היו ממשכנין את מוצאיה. המוצא עולה או שלמים היו ממשכנין אותו עד שיביא נסכיה משלו, שלשה עשרונים לפי ושני עשרונים לאיל ועשרון לכבש: מניחין אותה ובורחים. כדי שלא להתחייב בנסכיה: ו שבעה דברים. וקחשיב להו ואזיל: נכרי ששלח עולתו. דדרשינן